

گشایشها در عمل

آنا تولی کارپوف

جلد اول و دوم

ACHMAZ

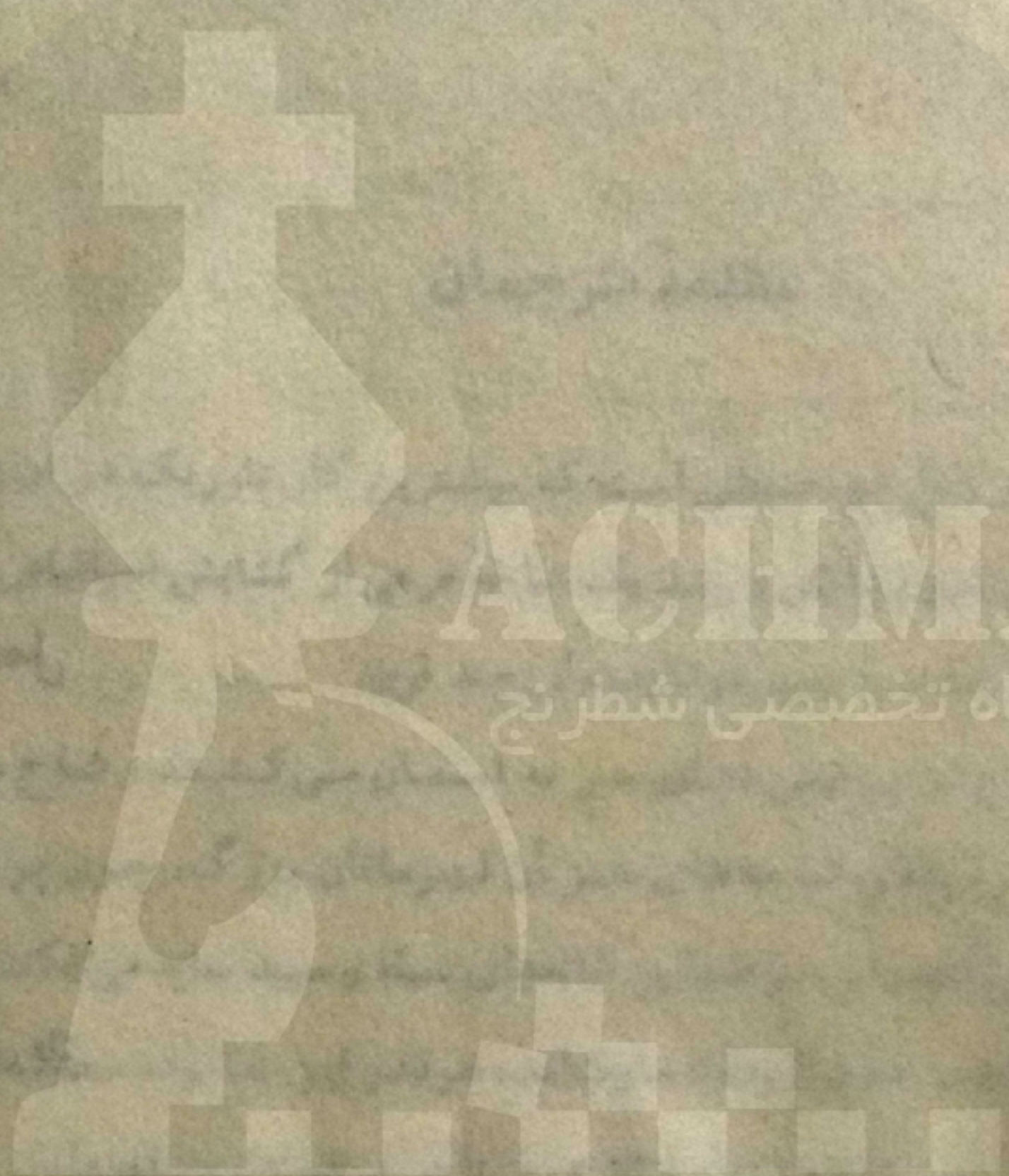
فروشگاه تخصصی شطرنج

WWW.ACHMAZSTORE.IR

مکتبہ امیر حسین

ACHIMAZ

فروشگاه تخصصی شطرنج

ACHMAZ

گشایشها در عمل
فروشگاه تخصصی شطرنج

آناتولی کارپوف

جلد ۱، گشایشهای باز

ترجمه: رضارضایی، هادی مؤمنی

حروفچینی و صفحه آرایی: ITS

چاپ اول: تابستان ۱۳۷۰

تیراژ: ۳۱۰۰

ناشر: انتشارات سیروسیاخت

طرح روی جلد: لیلی احمدی

مقدمه مترجمان

مبحث گشایشها در شطرنج، مبحثی است که بیشترین کار تئوریک در آن صورت گرفته است. آیا می‌دانید پیدایش و رشد یک شاخهٔ فرعی از گشایش اسپانیایی چقدر طول کشیده است؟ شاید به تصور درنیاید، ولی چند قرن. گشایشها چون درختی تناور سر به آسمان می‌کشند و شاخ و برگ می‌گسترانند و در لابه‌لای شاخه‌های سبز آن قهرمانان بزرگ، چون پرندگان خوش‌آواز آشیان می‌کنند. این درختها بر خانه‌های سیاه و سپید سایه می‌افکنند. گشایشها به منزلهٔ شالودهٔ عمارت‌اند. هر قدر این شالوده محکم‌تر و با محاسبات دقیق‌تر بنا شود عمارت دوام بیشتری می‌یابد. برجسته‌ترین قهرمانان کسانی بودند که توانستند در گشایشها نوآوری کنند و از آن سود جویند. اما این کهکشان پایانی ندارد و گشایشها روزبه‌روز ژرفای بیشتری می‌یابند. گاه استادی در یک شاخهٔ گشایشی حرکتی بدیع می‌یابد و آن را چون رازی سر به مهر در سینه نگه می‌دارد و در زمان مناسب، در نبرد با حریف رومی کند. در شطرنج، زمان بازی محدود است و در این محدودهٔ زمانی، پیدا کردن تمام رازها و پاسخ به تمامی مسائل، دشوار. البته همیشه پس از گذشت زمان جواب حرکت جدید پیدا می‌شود. اغلب قهرمانان بزرگ واریاسیونهای خاص خود را بازی

می کنند که بار و حیات و سبک بازی آنها همسویی دارد. عده ای علت عدم دستیابی نوابغی مانند رشفسکی به قله قهرمانی جهان را ضعف و کم اعتنائی آنها نسبت به

گشایشها در مقایسه با سایر بزرگان می دانند. گشایشها را اغلب با محل ابداع (مانند اسپانیایی و سیسیلی) یا کاشفان و طراحانش (مانند تاراش و نیمزرویچ) نامگذاری می کنند. حال این سؤال پیش می آید که آیا حفظ کردن تمامی آنها در ذهن امکان پذیر است؟ جواب منفی است. دایرة المعارفهای متعددی در این زمینه منتشر شده اند و با گسترش سنجیده تر تئوریه

و تکامل آنها بر تعداد اینگونه کتابها به طور مرتب افزوده می شود. برای فراگیری گشایشها باید آنها را حس کرد، تجربه کرد و فهمید و آنگاه مطالب لازمی را که کاربرد عملی دارند و با شیوه بازی ما سازگارترند به خاطر سپرد. متأسفانه چون در کشور ما هیچگاه آموزش شطرنج به شکل علمی و اصولی انجام نگرفته، اغلب شطرنجبازان در گشایشها صرفاً به حافظه تکیه می کنند و با به خاطر سپردن گشایشها بدون پی بردن به عمق ایده و منشاء حرکات به بازی می پردازند. آنها در بسیاری از لحظات اولیه بازی به گونه ای خود به خودی، منطقی و عالی عمل می کنند ولی با کوچکترین تغییری در بازی و خارج شدن حریف از واریاسیون دست و پای خود را گم می کنند و اشتباهات فاحشی مرتکب می شوند. رویکرد عمومی شطرنجبازان جوان به حفظ کردن گشایشها خطر تضعیف قوه ابتکار و تخیل را به همراه دارد. هر گشایش شناخته شده و معروفی شاخه های متعددی دارد که اغلب در ایده اصلی مشترک اند. برای فهمیدن باید ایده اصلی را مد نظر قرار داد و از این راه به عمق آن پی برد.

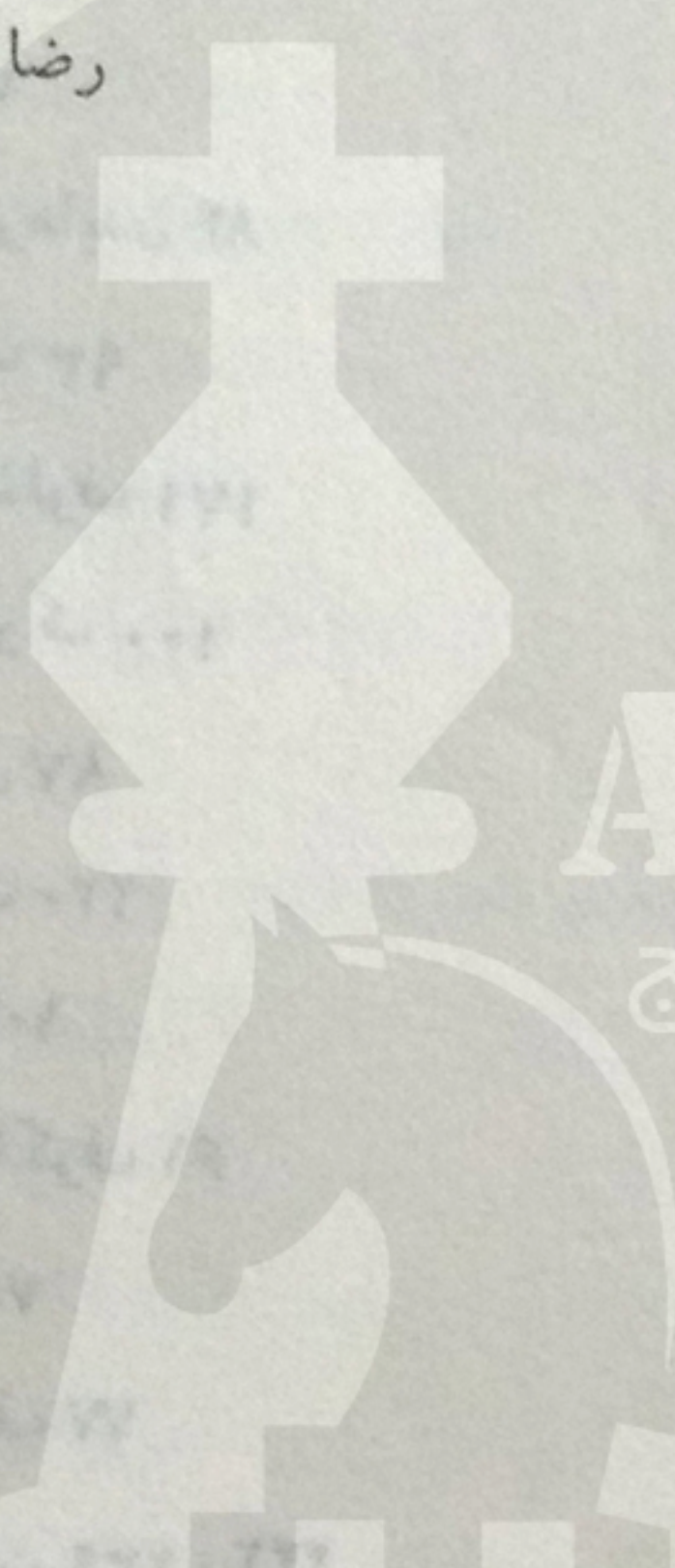
این کتاب جلد اول از مجموعه چهار جلدی گشایشها در عمل نوشته آناتولی کارپوف، قهرمان سابق جهان و مدعی کنونی آن است. در این کتاب ایده های اصلی هر گشایش و واریاسیونهای مهم آن ضمن تفسیر بازیهای واقعی استادان بزرگ بررسی شده است.

در این مجموعه تکیه اصلی بر شروع است ولی به مراحل وسط و آخر بازی نیز توجه کافی شده است. این مجموعه چهار جلدی دربرگیرنده حدود ۴۰۰ بازی کامل از

استادان است که از این میان ۹۰ بازی به دیدارهای کارپوف - کاسپاروف اختصاص یافته و مابقی بازیهای این دو استاد تا سال ۱۹۸۸ نیز شاهد آورده شده‌اند. از آنجا که مؤلف این کتاب از بزرگترین قهرمانان تاریخ شطرنج به شمار می‌رود، نظرات او از ارزش تئوریک والایی برخوردار است، ضمن آنکه جدید بودن ایده‌ها و مضامین بر جذابیت کتاب می‌افزاید. امید است که انتخاب و ترجمه این کتاب مقبول طبع دوستداران هنر شطرنج قرار گیرد.

هادی مومنی

رضا رضایی

ACHMAZ

فروشگاه تخصصی شطرنج

WWW.ACHMAZSTORE.IR

فهرست بازیهای کامل

در این کتاب از تعدادی بازی کامل به عنوان بازی اصلی، تعدادی بازی کامل به عنوان بازی ضمیمه و تعداد بی شماری بازیهای مقطع به عنوان تفسیر استفاده شده است. راهنمای زیر دربرگیرنده شماره صفحه بازیهای کامل است. صفحات بازیهای اصلی با حروف درشت و صفحات بازیهای ضمیمه با حروف معمولی آمده است.

آدوریان - هوبنر ۱۳۱

آدی - لیتل وود ۱۰۱

الوست - گلر ۱۰۷

اولمانیس - وان درهایدن ۸۴

ایوانوف - آگاپوف ۹۳

بلیاوسکی - اسمیسلف ۱۷۱

بلیاوسکی - مالانیوک ۱۰۰

پراندستتر - بلانتی ۸۷

پراندستتر - هورت ۲۲۰

پساخیس - گلر ۱۰۳

پوپولیتوف - تروشاکوف ۶۱

پوپوویچ - تیمان ۷۲

پوپوویچ - یوسوپوف ۷۷

پولوودین - تسایتلین ۲۳۹ ، ۲۴۲

تال - کورچنوی ۶۱

تشکوفسکی - آرخیپوف ۱۵۴

تشکوفسکی - آگاپوف ۸۸

نیمان - اسمیسلف ۲۱۸

نیمان - کارپوف ۴۲ ، ۲۰۹ ، ۲۱۳

نیمان - گلیگوریچ ۲۲۳

تیمان - یوسوپوف ۱۹۴، ۲۰۱

چشی - هایریش ۲۲۸

چندلر - اسپاسکی ۱۱۵

چیپوردانیدزه - تشکوفسکی ۹۱

خالیفمان - آرخیپوف ۱۵۲

روده - سیراوان ۱۶۳

رومانیشین - بالاشوف ۱۱۸

زایتسف - یوسوپوف ۱۲۸

ساکس - شورت ۳۰، ۳۶

ساکس - یوسوپوف ۱۶۸

سماگین - هیدن ۹۹

سوشنیکوف - گلر ۲۱۹

سوکولوف - اسپاسکی ۱۰۸

سوکولوف - اسمیسلوف ۱۰۹

سوکولوف - کارپوف ۴۳

شورت - اولافسون ۱۹۸

کاپنگوت - مالانیوک ۸۱

کارپوف - اسپاسکی ۱۰۸

کارپوف - پورتیش ۱۲۷، ۱۳۲، ۱۳۳

کارپوف - سیراوان ۱۶۱

کارپوف - کاسپاروف ۱۳۹

کارپوف - کورچنوی ۱۴۴

کارپوف - یوسوپوف ۶۳، ۷۸، ۲۲۷

کاسپاروف - کارپوف ۱۳، ۲۰، ۲۵، ۳۵، ۱۴۱، ۱۴۱، ۱۴۲، ۱۸۱، ۱۸۷

کوپریچیک - یوسوپوف ۲۰۰

کوپوروسوف - مالانیوک ۱۰۵

کودرین - وولف ۱۷۲
گلر - تال ۴۹

گلر - سالوف ۱۱۴
گوفلد - شوسلر ۱۴۳
گیورگیف - تشکوفسکی ۸۰
گیورگیف - نان ۹۵
لیوبویوچ - پورتیش ۴۴
لیوبویوچ - کارپوف ۱۵۷، ۴۴
لیوبویوچ - نان ۱۰۲
مادل - وروچی ۴۷
نان - تال ۶۹

نان - تیمان ۵۵

وان درویل - شورت ۱۷۴

وان درویل - کورچنوی ۶۲

هاول - ایوانچوک ۲۰۱

هوبنر - اسپاسکی ۲۲۰

هوبنر - اسمیسلاف ۱۷۴

هوبنر - تیمان ۱۰۲

هوبنر - کورچنوی ۷۶، ۶۷

هوبنر - یوسوپوف ۵۶

فهرست واریاسیونهای اصلی جلد (۱)

اسپانیایی

1 e4 e5 2 ♖f3 ♜c6 3 ♜b5

(a) 3.... g6 ۱۰۸

(b) 3.... ♜d4 ۱۱۸

(c) 3.... a6 4 ♜a4 ♜f6 50-0

(c1) 5.... ♜ x e4 ۴۹

(c2) 5.... ♜e7 6 ♞e1 b5 7 ♜b3

(c21) 7.... 0-0 8c3 d5 ۸۰

(c22) 7.... d6 ۱۳

۱ روسی 1 e4 e5 2 ♖f3 ♜f6

(a) 3d4 ۱۲۸

(b) 3 ♜ x e5 d6 4 ♜f3 ♜ x e4 5d4 d5 6 ♜d3 ♜c6 7 0-0

(b1) 7.... ♜g4 ۱۸۲

(b2) 7.... ♜e7

(b21) 8 ♞e1 ۱۳۰ و ۱۶۸

(b22) 8 c4 ۱۴۰

ACHMAZ

فروشگاه تخصصی شطرنج

WWW.ACHMAZSTORE.IR

اسکاتلندی

1 e4 e5 2 ♖f3 ♜c6 3d4 ed 4 ♜ x d4

(a) 4.... ♜f6 ۲۰۹

(b) 4.... ♜c5 ۲۱۹

ایتالیایی

1 e4 e5 2 ♖f3 ♜c6 3 ♜c4 ♜c5 4c3 ♜f6

(a) 5d3 ۲۲۸

(b) 5d4 ۲۲۸

1 e4 e5 2 f3 c6 3 c3 f6 4d4 ed 5d5 ۲۳۹

چهار اسب

ACHMAZ

فروشگاه تخصصی شطرنج

WWW.ACHMAZSTORE.IR

مقدمه مجموعه چهار جلدی

این مجموعه چهار جلدی از چهار کتاب گشایشهای باز در عمل، گشایشهای نیمه باز در عمل، گشایشهای بسته در عمل، و گشایشهای نیمه بسته در عمل تشکیل می شود.

این کتابها از چه گونه ای اند؟ مشکل بتوان جواب دقیقی داد. در نگاه اول، سه جنبه مهم به نظرمان می رسد.

۱. این کتابها در برگیرنده بازیهایی از چند سال اخیرند (بخصوص دوره ۱۹۸۴ تا ۱۹۸۷) که در تئوری گشایشها اهمیت و ارزش بیشتری داشته اند. بازیهای مزبور را عمدتاً استادان بزرگ و شناخته شده انجام داده اند و مهمترین آنها در جریان سه رویارویی قهرمانی جهان میان من و کاسپاروف بازی شده است. همچنین بازیهایی در مجموعه حاضر گنجانده شده اند که در آنها ایده های جدید و بدیع گشایشی که برای نخستین بار در این رویاروییها به کار رفته اند بسط و تکامل بیشتری یافته اند.

از این رو، مجموعه ای که در دست دارید گزینه ای از بازیهای استادان بزرگ طی چند سال اخیر است که در آنها ایده های گشایشی جالبی به چشم می خورد.

۲. همانگونه که پیداست، این بازیها بر اساس گشایشها انتخاب شده اند. اما در این انتخاب، نحوه ارائه نیز مطرح بوده است. در هر یک از بازیهای اصلی بر یک گشایش خاص تأکید شده است و در لابه لای تفسیرهای هر کدام به بسیاری از بازیهای دیگر اشاره رفته است و حتی بازیهای کاملی عرضه شده است. به این

ترتیب، بعضی از بازیهای اصلی به تفسیرهای گشایشی می‌مانند و بعضی دیگر به مبحثی کامل. در تفسیر بازیهای اصلی غالباً به بازیهای قدیمی‌تر و جدیدتر از آنها اشاره می‌شود، و به این ترتیب، اطلاعات مربوط به ایده‌های گشایشی در متن تغییرات و تحولات آن عرضه شده و خواننده در می‌یابد که هر ایده‌ای چگونه کامل‌تر و پیراسته‌تر شده است. در ضمن تفسیرها، غالباً نمونه‌هایی از سایر استادان بزرگ یا بازیهای دیگری از خودم را «به یاد آورده‌ام». امیدوارم که این «گریزهای احساسی و عاطفی» خواننده را سردرگم نکند.

پس مجموعه حاضر از جهتی گزینه‌ای است از مباحث گشایشی که به حساسترین گشایشها، واریاسیونها، و بازیهای استادان در چند سال اخیر می‌پردازد. ۳. در مجموعه حاضر، بازیهای بسیار از خودم ارائه شده. تعجبی هم ندارد، زیرا من در دوره‌ای کمتر از ده سال در شش رویارویی قهرمانی جهان بازی کرده‌ام - ۲ رویارویی با کورچنوی و ۴ رویارویی با کاسپاروف. چنانکه همه می‌دانند، در هر نبرد تن به تن بر سر تصاحب تاج و تخت شطرنج، بهترین ابداعات تئوری گشایشها به کار می‌رود و ایده‌های تازه‌ای زاده می‌شود که توجه همه را جلب می‌کنند و رواج می‌یابند. چنانکه گفتم، مجموعه حاضر حاوی باارزش‌ترین جنبه‌های تئوریک نبردهای من با کاسپاروف است. غیر از این، بازیهایی از خودم را که در فواصل رویاروییهای قهرمانی جهان انجام داده‌ام در کتاب حاضر گنجانده‌ام. قبلاً هیچکدام از این بازیها با تفسیر خودم به زبانی جز روسی منتشر نشده بود.

پس مجموعه حاضر را می‌توان گزینه دیگری از بازیهای مهم دوازدهمین قهرمان شطرنج جهان دانست که در فاصله ۱۹۸۴ تا ۱۹۸۷ انجام شده‌اند.

بدینگونه، هدف اصلی این مجموعه پرداختن به وضعیت و موقعیت کنونی تئوری گشایشها و رایجترین واریاسیونهایی که در تورنمنتها و رویاروییهای دوجانبه اواسط دهه ۱۹۸۰ بازی شده‌اند با استفاده از نبردهای استادان بزرگ در سالهای اخیر بوده است. خواننده مجموعه حاضر پس از آشنایی با بازیهای هر جلد از این مجموعه، درباره مهمترین گشایشها و واریاسیونها و نوآوریهایی که توجه دقیق تئوری پردازان و بازیکنان را جلب کرده است دانش کافی پیدا می‌کند و می‌تواند تحولات ایده‌های

گشایشی و نیز اجرای این ایده‌ها را در بالاترین سطوح استادی تعقیب کند. از این لحاظ، عنوان روی جلد کاملاً گویای مطالب درون آن است. خواننده با بررسی بازیها اطلاعات سودمند بسیاری درباره گشایشها در عمل کسب می‌کند و جدیدترین تحولات را می‌آموزد. البته نمی‌توان گفت که خواننده با مطالعه مجموعه حاضر، در این یا آن گشایش از استادان بزرگ پیش می‌افتد. تا به حال کسی نتوانسته چنین کتابی بنویسد و گمان نمی‌کنم که اصولاً این کار شدنی باشد. کامیابی در گشایش فقط به اطلاعاتی که درباره آن دارید یا فقط به تعداد واریاسیونهایی که به ذهن سپرده‌اید بستگی ندارد بلکه بیشتر به توانایی‌تان در یافتن ایده‌های جدید گشایشی و بهره‌گیری از آنها در حین بازی بستگی دارد. وانگهی، باید در وسط بازی و آخر بازی هم تسلط کافی داشته باشید.

در مجموعه حاضر تأکید اصلی بر مرحله شروع بازی است اما من همه بازیهای اصلی را از آغاز تا پایان آورده‌ام. به نظر من، بررسی کل بازی بسیار سودمندتر است زیرا خواننده امکان می‌یابد که ارتباط مرحله‌های مختلف بازی را بهتر دنبال کند. کتابهای مرجع گشایشها دربرگیرنده هزاران واریاسیون‌اند که معمولاً به ناگاه در جالبترین قسمت به پایان می‌رسند. به یاد دارم که گاه بررسی یک بازی مثلاً با عبارت «بازی مبهم» قطع می‌شود و من افسوس می‌خورم که نمی‌توانم بینم آن بازی چگونه به اتمام رسید. در مجموعه حاضر، اینگونه افسوسها به سراغ خواننده نمی‌آید.

یک نکته دیگر. فرض کنید که وقتی بازی به این صورت قطع می‌شود، می‌خوانیم که

«سفید شانسهای بهتری دارد». در چنین وضعیتی مسئله چگونگی این برتری بی پاسخ می‌ماند. در این حال، بررسی ارتباط وسط بازی با آخر بازی در پیشرفت شطرنج‌باز بسیار اهمیت دارد. به این دلایل، ایده‌ای که در مجموعه حاضر به کار رفته است به نظر خودم مهم است. از یک سو خواننده می‌تواند دانش خود را در گشایشها ارتقاء یا گسترش دهد و از دیگر سو مطالعه کتاب حاضر به معنی حفظ کردن کسل‌کننده واریاسیونهای بیشمار نخواهد بود. اگر کار خودتان را به آشنایی

صرف با این یا آن گشایش منحصر نکنید بلکه بازی استادان بزرگ را تا انتها تجزیه و تحلیل کنید، مطالعه شطرنج برای کسب آمادگی جهت شرکت در تورنمنتها ارزش بسیار بیشتری می‌یابد. استفاده از برتری جزئی در شروع بازی، هنر گذار از گشایش به وسط بازی، تکنیک دفاع از پوزیسیونهای دشوار - بله، همه این روشهای بازی اهمیت بسیار دارند و در این بازیها به آنها توجه کافی شده است. ضمناً،

آشنایی عملی با بازیهای مهیج استادان بزرگ فی نفسه لذت بخش است! تفاوت مجموعه حاضر با کتابهای اختصاصی گشایشها این است که اولاً فقط گشایشهای رایج را انتخاب کرده‌ام و ثانیاً در میان این گشایشها نیز رایجترین و مطرحترین واریاسیونها و سیستمها را برگزیده‌ام. علتش روشن است: تئوری جدید گشایشها چنان گسترش بهمن آسایی می‌یابد که تجزیه و تحلیل مفصل بعضی از واریاسیونها به تنهایی حجمی معادل مجموعه چهار جلدی ما می‌طلبد. ضمناً بازیهای که تفسیر کرده‌ام، همان‌طور که قبلاً گفتم، به این قصد دستچین شده‌اند که بیشتر واریاسیونهای رایج روز (از جمله رویاروییهای قهرمانی جهان) را در بر گیرند.

چند کلمه‌ای هم درباره ساختار این مجموعه چهار جلدی. می‌دانیم که گشایشها را معمولاً به سه گروه تقسیم می‌کنند - باز، نیمه باز و بسته. قدمت این طبقه‌بندی به اواخر قرن نوزدهم و اوایل قرن بیستم می‌رسد. زمانی 1e2 - e4 را تقریباً الزامی می‌دانستند. اگر سیاه با e5 - e7 ... 1 جواب می‌داد گشایش را باز می‌نامیدند، اگر با e6 - e7 ... 1 جواب می‌داد گشایش را نیمه باز می‌خواندند، و بقیه گشایشها را که معدود و انگشت شمار بودند بسته به شمار می‌آوردند. در سالهای اخیر وضع بسیار فرق کرده است و محبوبیت گشایشهای بسته دائماً فزونی می‌گیرد. تعداد گشایشهای بسته‌ای که امروزه بازی می‌شود احتمالاً بیش از مجموع تعداد گشایشهای باز و نیمه باز است. از این رو، شاید بی‌مورد نباشد که گشایشهای بسته را به دو دسته تقسیم کنیم - بسته و نیمه بسته. در این تقسیم بندی، نام گشایشهای بسته را به سیستمهای متقارن می‌دهیم (مانند 1 d4 d5 , 1 c4 c5). و نام گشایشهای نیمه بسته را به سیستمهای نامتقارن مانند 1d4 (1c4) 4f6. البته این تقسیم بندی هنوز به طور کامل جای خود را باز نکرده است اما به نظر من در آینده نزدیکی جنبه رسمی

خواهد یافت. به هر حال، در مجموعه چهار جلدی ما این تقسیم بندی به کار رفته است.

در سه رویارویی اول من و کاسپاروف، آمار گشایشها به صورت زیر بود:

گشایشهای باز - ۱۲ بازی

گشایشهای نیمه باز - ۱۴ بازی

گشایشهای بسته - ۴۱ بازی

گشایشهای نیمه بسته - ۲۹ بازی

کلاً در این سه رویارویی ما ۹۶ بازی انجام دادیم. چنانکه می بینید، گشایشهای بسته (عمدتاً گامبی وزیر) حتی در طبقه بندی جدید هم بیشتر رواج دارند. طبق طبقه بندی قدیم، این گشایشها تقریباً جنبه غالب می یابند.

اینک مختصری درباره تجارب گشایشی ام. تجارب من در این زمینه شامل گشایشهای اصلی باز (اسپانیایی، روسی، ایتالیایی)، گشایشهای نیمه باز (سیسیلی، فرانسوی، کارو-کان، پیرک)، گشایشهای بسته (گامبی وزیر، اسلاو، انگلیسی) و گشایشهای نیمه بسته (نیمزوهندی و هندی وزیر) است در میان گشایشهای رایج، فقط هندی شاه در بازیهای کم پیش می آید. با مهره سیاه هندی شاه بازی نمی کنم و موقعی هم که سفید دارم کسی در برابرم هندی شاه بازی نمی کند. تمام گشایشهای جدید، چنانکه می بینید، در بازیهای من راه داشته اند و من هم با سفید و هم با سیاه آنها را بازی کرده ام. از این رو، خواه نا خواه در تئوری گشایشها تخصص یافته ام. امیدوارم پس از این توضیحات، خواننده به خوبی دریابد که چرا اینهمه از بازیهای خودم در مجموعه حاضر گنجانده ام. طبیعی است که در بحث پیرامون موقعیت کنونی هر گشایش، ترجیح می دهم که بازی خودم را مبنا قرار دهم. اما در تفسیر بازیهایم به بازیهای با ارزش دیگری نیز می پردازم و در متن بازی اصلی مفصلاً درباره شان بحث می کنم.

■ در سراسر مجموعه حاضر، اصطلاحات پذیرفته شده بین المللی مانند اسپانیایی، روسی و ایتالیایی را بر روی لوپس، پتروف و جوئو کوپانو ترجیح داده ایم

در هر جلد از مجموعه چهار جلدی ما در حدود ۳۰ بازی اصلی آمده است و در تفسیرها به حدود ۱۵۰ بازی دیگر پرداخته شده است. پس در کل مجموعه ما با حدود ۷۰۰ بازی سروکار داریم که بیشترشان در فاصله ۱۹۸۴-۱۹۸۷ انجام شده‌اند. تقریباً همه بازیهای استادان بزرگ و بازیهای رویاروییهای قهرمانی جهان در دهها نشریه تفسیر شده‌اند، و من در تفسیرهایم سعی کرده‌ام از منابع مختلف با هم استفاده کنم. مجموعه حاضر جنبه خشک علمی ندارد، بلکه روان و ساده نوشته شده و با یادآوریهای احساسی همراه است. به این دلیل، نخواستم نام صاحبان و واضعان واریاسیونهای پیشنهادی را بیاورم، بخصوص که خیلی وقتها مفسران مختلفی حرکات واحدی را پیشنهاد می‌کنند.

در پایان این را هم بگویم که قبلاً دست به قلم نبرده بودم تا آثاری از این نوع، که بر وضعیت کنونی تئوری گشایشها و پراتیک آنها مبتنی است، بنویسم. در مجموعه چهار جلدی حاضر، دوره ۱۹۸۴-۱۹۸۷ دوره مورد نظرم بوده است که سه رویارویی نخست من با کاسپاروف را در بر می‌گیرد. اگر خوانندگان کتابم را جالب و سودمند بیابند، شاید مجموعه دیگری از «گشایشها در عمل» درباره مباحث «چرخه» بعد، یعنی دوره ۱۹۸۷-۱۹۹۰ بنویسم.

آ. کارپوف

مقدمهٔ جلد اوّل

در کتابها و نوشته‌های مختلف، گشایشهای باز نامهای گوناگونی دارند. غیر از گشایشهایی که در کتاب حاضر آمده‌اند، گشایشهایی چون گامبی شاه (پذیرفته شده، پذیرفته نشده، و بعضی جرح و تعدیلهای دیگر)، گامبی مجار، دفاع فیلیدور، دفاع دو اسب و غیره نیز وجود دارد. این گشایشها امروزه در سطح استادان و استادان بزرگ به ندرت بازی می‌شوند، از این رو در کتاب حاضر به آنها نپرداخته‌ام. در واقع فقط دو گشایش باز همچنان محبوبیت دارند: یکی بازی اسپانیایی و دیگری بازی روسی. بازیهایی که در این گشایشها انجام شده‌اند مطالب اصلی کتاب را تشکیل می‌دهند. در پایان کتاب چند بازی در بازی اسکاتلندی، بازی ایتالیایی و بازی چهار اسب نیز آورده‌ام.

بی تردید، محبوبترین گشایش باز همان بازی اسپانیایی است که غالباً بسیار بیشتر از بازی روسی در صحنهٔ مسابقات به چشم می‌خورد. به این دلیل، شاید خوانندگان متعجب شوند که نمونه‌های بازی اسپانیایی در این کتاب فقط اندکی بیشتر از نمونه‌های بازی روسی است (بازیهای اصلی در اسپانیایی ۱۶ تاست و در روسی ۱۱ تا). علتش این است که تئوری بازی روسی به سرعت رو به تکامل است و بازیهای من با کاسپاروف در این تکامل نقش مهمی ایفاء کرده‌است. در بازی اسپانیایی، عرصهٔ اصلی نبرد به وسط بازی کشیده شده است، و از این رو، به نظر من،

تئوری وسط بازی آن سریعتر از تئوری خود گشایش تحول می یابد.
از دید سیاه، بازی روسی یک اشکال دارد. نکته اینجاست که اگر سفید
واریاسیون قدیمی زیر را برگزیند

- 1 e4 e5
- 2 d3 d6
- 3 dxe5 d6
- 4 d3 dxe4
- 5 we2 we7
- 6 d3 d6
- 7 Ag5 wxe2+
- 8 dxe2

و وزیرها را به قصد یک تساوی سریع تعویض کند، سیاه برای اجتناب از
تساوی بختی ندارد (البته در صورتی که حریفان هم سطح باشند). به این علت، سیاه
اگر طالب بازی زنده است باید در جواب 1 e4 ادامه

- 1 ... e5
- 2 d3 d6

یا حتی یکی از گشایشهای نیمه باز را در پیش بگیرد. از طرفی. همان طور که
همگان می دانند، کسب تساوی با سفید کار مهمی محسوب نمی شود.

کتاب را با بازیهای در گشایش اسپانیایی شروع می کنیم. البته بررسی همه
واریاسیونها و سیستمها امکان نداشته است. اول از همه، مباحث گشایشی خودم و
کاسپاروف را شرح می دهم. به واریاسیون باز نیز توجه فراوان کرده ام. محبوبیت این
واریاسیون پس از رویاروییهای قهرمانی جهان در باگیو و مرانو به هیچ وجه کاهش
نیافته است. به وضعیت کنونی ادامه حاد گامبی مارشال و بعضی ادامه های نادر، مانند
g6 ... 3, d4 ... 3, نیز نگاهی می اندازیم.

در پایان لازم است نکته دیگری را درباره تناسب تعداد بازیهای اسپانیایی و
روسی در کتاب حاضر اضافه کنم. در سه رویارویی نخست کاسپاروف - کارپوف،

۱۲ بازی در گشایشهای باز انجام شد. جالب آنکه شش بازی در اسپانیایی و شش بازی در روسی! از این رو، تعادل نسبی این دو گشایش در کتاب حاضر بازتاب مؤجبهی دارد.

ACHMAZ

فروشگاه تخصصی شطرنج

WWW.ACHMAZSTORE.IR